

OB 15-LETNICI IZHAJANJA ZDRAVSTVENEGA OBZORNIKA

Strokovno glasilo medicinskih sester Slovenije Zdravstveni obzornik praznuje letos 15-letnico izhajanja (1967—1981); torej že poldrugo desetletje:

— seznanja bralce z delom, razvojem, problemi in uspehi na področju zdravstvene nege;

— seznanja medicinske sestre in druge zdravstvene delavce s pomembnimi novostmi s področja medicinskih, biomedicinskih in družboslovnih znanosti ter njihovo društveno in družbeno dejavnostjo;

— povezuje strokovnjake na področju zdravstvene nege ter omogoča izmenjavo strokovnih, organizacijskih, pedagoških in samoupravnih izkušenj iz dela;

— pomembno prispeva k vzgoji, izobraževanju in strokovnemu izpopolnjevanju medicinskih sester in tehnikov ter drugih zdravstvenih delavcev;

— razvija sistematično in metodično preučevanje področja zdravstvene nege ter oblikuje trajne dokumente o razvoju tega področja.

Zanimiva in pomembna dediščina

Jubileji so navadno priložnost, ko se ozremo nazaj, ocenjujemo doseženo ter načrtujemo delo v prihodnje.

Leta 1967 je izšla prva številka Zdravstvenega obzornika. Prva glavna in odgovorna urednica (1967 do 1969), medicinska sestra Cita Bole je položila temelje za delo in razvoj glasila:

»V mislih na potrebo po tiskani besedi za vse tiste zdravstvene delavce, ki imajo sicer specifično, vendar v bistvu skupno delovno področje: neposredno pomoč bolnemu ali zdravstveno ogroženemu človeku, je povsem razumljivo, da mora glasilo obravnavati njim bližje in skupne probleme. Zdravstveni obzornik se bo osredotočil na ključna vprašanja zdravstvenega varstva: na utrjevanje zdravja in preprečevanje bolezni, na nego bolnika in medicinsko rehabilitacijo. Glede na koncept sodobnega zdravstva bo glasilo obravnavalo tudi tematiko socialnega in psihološkega pomena. Nedvomno mora naše glasilo posredovati predvsem nova dognanja v medicini, obnavljati in dopolnjevati teoretično in praktično znanje ter hkrati opozarjati na probleme, ki zahtevajo večjo zavzetost ali celo prioriteto v vsakdanji praksi...« [(Cita Bole) Uredništvo: Za uvod. Zdrav. obzornik št. 1 (1967), 2].

Glasilo je prvi dve leti (1967—1968) izhajalo v treh, v obdobju 1969—1977 v štirih, od leta 1978 dalje pa v šestih številkah.

Vsebinsko zasnovano glasilo ter njegovo dopolnjevanje ponazarjajo stalne rubrike:

— prvi letniki glasila (1967—1969) so imeli naslednje rubrike: članki — mejniki našega zdravstva — zgodovinski portreti — organizacija zdravstvene službe — iz društvenega življenja — beležke ob knjigah in zanimivosti;

— drugi letnik glasila je doživel prvo spremembo naslovnice, tretji letnik pa je dobil še rubriko: novosti-izkušnje-pobude;

— v obdobju 1970—1976 so posamezni letniki doživeli le manjše spremembe; posamezne rubrike so bile opuščene, nekaj pa je bilo novih: članki — leposlovje —

spomini iz NOV — novosti-izkušnje-pobude — organizacija zdravstvene službe — iz društvenega življenja — osebne vesti — beležke ob knjigah — zanimivosti in razno (citati, misli, vodila);

— v obdobju 1977—1979 se je zaporedje stalnih rubrik nekoliko spremenilo: članki — osebne vesti — novosti-izkušnje-pobude — organizacija zdravstvene službe — iz društvenega življenja — beležke ob knjigah — zanimivosti in razno (citati, misli, vodila); 11. letnik (1977) je dobil novo naslovnico z likovno opremo, ki jo je oblikoval arhitekt Mitja Omersa; članki so dobili povzetke v slovenščini in angleščini, leta 1979 pa tudi univerzalno decimalno klasifikacijo (UDK); revija je dobila slovensko in angleško kazalo ter UDK označbo;

— vsebinsko zasnovo letošnjega — 15. letnika glasila predstavljamo v nadaljevanju.

Glasilo je torej med 15-letnim izhajanjem doživelo dve spremembi naslovnice; oblikovna ureditev posameznih prispevkov pa se je spreminjala in dopolnjevala v skladu s poenotenimi zahtevami sodobne biomedicinske informatike ter željo po večji preglednosti vsebine strokovnega in družbenega dela glasila.

Dolgoletna urednica Zdravstvenega obzornika (1970—1979), medicinska sestra Neža Jarnovič je ob desetletnici njegovega izhajanja (1976) med drugim zapisala:

»Uredništvo si ves čas prizadeva, da sledi novostim v sodobni medicini, saj se zaveda, da ima tiskana beseda še posebno vrednost glede množičnosti obveščanja ter za nepretrgan in poglobljen študij. Tem potrebam sledi tudi notranja ureditev glasila: dve tretjini obsegajo strokovni članki, ostali del pa so stalne rubrike z določeno vsebino, ki so se izoblikovale v letih. Zadovoljni ugotavljamo tudi močno razširjen krog sodelavcev, med njimi tudi medicinskih sester, ki sodelujejo s kvalitetnimi prispevki...« (Neža Jarnovič: Ob desetletnici Zdravstvenega obzornika. Zdrav. obzornik 10 (1976) 257—258).

Zdravstveni obzornik je vsa leta redno izhajal, povečeval obseg ter ustalil svojo notranjo podobo. Postal je ugledno ter nepogrešljivo glasilo. K temu pa so pomembno prispevali vsi uredniki, člani uredniških odborov ter delovne in interesne organizacije, ki so glasilo sofinancirale.

O priljubljenosti Zdravstvenega obzornika med medicinskimi sestrami in drugimi zdravstvenimi delavci, dijaki in študenti zdravstvenih šol, lahko sklepamo iz njegove naklade: leta 1967 — 2000, leta 1971 — 4100, leta 1976 — 5900, leta 1981 — 6600 izvodov. Sprejeli so ga, ker aktualno obravnava njihovo delo, izobraževanje in probleme ter jim posreduje potrebne informacije, znanje in izkušnje.

Vse to je zanimiva in pomembna dediščina Zdravstvenega obzornika, ki jo moramo ohraniti in razvijati...

Sedanja vsebinska zasnova

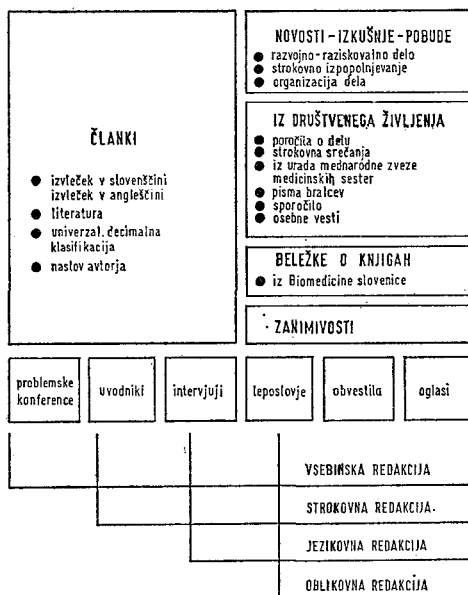
Uredniški odbor in svet Zdravstvenega obzornika sta leta 1980 podrobneje obravnavala vsebinsko zasnovo in oblikovne spremembe ter opozorila na nujnost tesnejšega sodelovanja uredniškega odbora z uredništvom pri zagotavljanju kvalitetnih strokovnih člankov in urejanju posameznih rubrik.

Osrednje mesto imajo »članki«, ki že na začetku vsebujejo vse bistvene podatke, kateri zanimajo bralca: ime avtorja oziroma imena soavtorjev, njihov strokovni naziv oziroma akademski in častni naslov, naslov delovne organizacije, v kateri so zaposleni, naslov in včasih tudi podnaslov članka. Članki so opremljeni z izvlečkom v slovenščini in angleščini, UDK označbo ter imajo bibliografsko navedeno literaturo. Uporabljene kratice so zaradi preglednosti navadno obrazložene »pod črto«.

»Novosti-izkušnje-pobude« združujejo stalne rubrike: razvojno-raziskovalno delo, strokovno izpopolnjevanje in organizacijo dela. Prva vsebuje prispevke, ki obravnavajo

raziskovalno metodologijo in poročajo o uresničevanju teoretičnih spoznanj s področja zdravstvene nege v vsakdanji praksi. Druga rubrika poroča o različnih oblikah in metodah strokovnega izpopolnjevanja medicinskih sester in drugih zdravstvenih delavcev. Tretja rubrika vsebuje novice in izkušnje s področja organizacije dela — v ožjem in širšem smislu ter vključuje tudi novice s področja organizacije zdravstvene službe, ki so bile doslej zajete v samostojni rubriki.

VSEBINSKA ZASNOVA REVIE *Zdravstveni obzornik*

»Beleške ob knjigah« so ostale nespremenjene. V njih predstavljamo strokovna in poljudno-znanstvena dela, ki so zanimiva za širši krog zdravstvenih delavcev. Letos smo jih dopolnili še z informacijami »iz Biomedicine slovenice«, ki smo jih omejili le na nekaj področij, ki so v omenjenem biltenu označene z gesli (deskriptorji): nega bolnika; nega na domu; medicinske sestre; bolnik, zdravnik — bolnik, odnosi; zdravstvena vzgoja in raziskava — teoretični modeli.

»Zanimivosti« posredujejo različne krajše aktualne informacije z medicinskih, biomedicinskih in družboslovnih področij.

Društveni del glasila — »iz društvenega življenja« obsega več tematskih področij:

— **poročila o delu** — dokumentirajo delo občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, delo strokovnih sekcij, uredništva Zdravstvenega obzornika ter Zveze društev medicinskih sester Slovenije;

— **strokovna srečanja** — predstavljajo preliminarne programe različnih strokovnih srečanj zdravstvenih delavcev ter poročajo o njihovem poteku in vsebini;

— aktualne informacije »iz urada Mednarodne zveze medicinskih sester«;

— zanimiva »pisma bralcev«;

— »sporočila« — v rubriki navadno objavljamo pomembnejša obvestila ter navodila naročnikom in sodelavcem glasila.

Občasno pa bomo posredovali tudi »slikovna sporočila« — fotografije, ki bodo prikazovale delo medicinskih sester in drugih zdravstvenih delavcev ter fotografije, ki so jih omenjeni delavci posneli v svojem prostem času;

— »osebne vesti« so namenjene predstavitvi dela posameznih medicinskih sester in tehnikov ter drugih zdravstvenih delavcev, ki so pomembno prispevali k razvoju področja zdravstvene nege bolnika oziroma varovanja in dosegli izjemne uspehe. Vsebujejo tudi poročila o različnih priznanjih ter nekrologe.

Vsebinsko glasilo dopolnjujejo tudi uvodniki ob pomembnejših dogodkih in obletnicah, gradiva problemskih konferenc, razgovori z medicinskimi sestrami, tehniki in drugimi zdravstvenimi delavci, leposlovni prispevki, različna obvestila ter oglasi delovnih organizacij.

Ocene bralcev

Silva Vuga (Maribor): »... po mnogih letih sem tudi sama pripravila nekaj prispevkov za objavo. Pri tem mi je veliko pomagala in svetovala dolgoletna urednica, medicinska sestra Neža Jarnovič. Ob njej in s pomočjo kasnejše glavne in odgovorne urednice, medicinske sestre Anice Gradišek sem spoznavala njihovo delo ter prizadevanja uredništva za kvalitetno rast glasila in zagotavljanje pogojev za njegovo izhajanje. Pomembno je dejstvo, da je bilo glasilo vselej odraz časa, bralcem je prinašalo aktualno strokovno besedo in jih vabilo k aktivnemu sodelovanju. Vsebina in oblikovno urejanje glasila je bilo ves čas bogato in dosledno. Mislim, da je glasilo tudi danes takšno. Le tako bo lahko tudi v prihodnje ohranilo ugledno mesto med strokovnimi glasili...«

Petra Kersnič (Ljubljana): »Obzornik mora še bolj postati glasilo medicinskih sester... Strokovni članki z medicinskih področij in nege bolnika so mi velikokrat predstavili zanimiva delovna področja in problematiko, ki je pri svojem delu navadno ne srečujem. Opazila sem, da so med avtorji člankov in tudi med predavatelji na predavanjih za medicinske sestre, še pogosto zdravniki. Mislim, da bi morale medicinske sestre svoje delo, opazovanja in razmišljanja pogosteje prenesti na papir. Zakaj tega ne storimo, ne vem, mislim pa, da veliko premalo cenimo svoje delo. Spodbujanju medicinskih sester za pisanje člankov, bomo morali v prihodnje posvetiti več pozornosti...«

Maša Zemljčič (Maribor): »Vsebina sestavkov je zanimiva, raznolika ter na primerni strokovni ravni. Glasilo posreduje številne novosti z različnih delovnih področij zdravstvenih delavcev ter nas istočasno tudi povezuje. Iz lastnih izkušenj lahko trdim, da je Zdravstveni obzornik zanimiv tudi za nezdravstvene delavce — npr. za pedagoge«.

Tatjana Valant-Veličkovič (Ljubljana): »Ob vsakem ponovnem prelistavanju in razmišljanju ob člankih v našem strokovnem glasilu ter z vsako novo številko ugotavljamo zavidljivo strokovno raven glasila, razgibanost pripovedovanja ter željo avtorjev, da bi širokemu krogu bralcev posredovali izsledke medicinskih znanosti na enostaven in razumljiv način. Glasilo je namenjeno vsem zdravstvenim delavcem, predvsem pa medicinskim sestram, da poglobljajo strokovno in praktično znanje. Po glasilu pa posegajo tudi dijaki in študenti zdravstvenih šol, ker je dopolnilno gradivo za njihovo izobraževanje.«

Jože Štupnikar (Jesenice): »Iz leta v leto lahko ugotavljamo, da Zdravstveni obzornik dosega čedalje popolnejšo strokovno in oblikovno raven. Dobrodošel je predvsem medicinskim sestram in tehnikom, ki delajo v odročnejših krajih naše ožje domovine. Morda bi v prihodnje kazalo posvetiti več prostora organizacijskim, kadrovskim in drugim strokovnim problemom z delovnega področja medicinske sestre in tehnika. Strokovno glasilo ima pomembno vlogo pri vsakodnevem delu; vsekakor pomembno vlogo pa bo imelo tudi pri razvijanju raziskovalne dejavnosti na področju nege bolnika...«

Marija Geč (Slovenj Gradec): »Vesela sem, da se v Zdravstvenem obzorniku oglašča čedalje več medicinskih sester z zelo kvalitetnimi prispevki. Prav bi bilo, če bi se v njem oglasile tudi kolegice iz drugih republik in zamejstva. Tako bi postalo glasilo še bogatejše.

Glasilo je pomemben pripomoček dijakom in študentom na srednjih in višjih zdravstvenih šolah, uporabljajo pa ga tudi učitelji na zdravstvenih šolah... Zdravstveni obzornik je dragocen dokument našega dela; naše naloge so zelo različne in odgovorne, vendar tega še ne znamo ustrezno zapisati. Zdravstveni obzornik nam to omogoča in z njegovo pomočjo izmenjujemo pomembne izkušnje, jih dopolnjujemo, preskušamo in potrjujemo...«

Martina Bakše (Ljubljana): »... smo v času hitrega razvoja medicinske znanosti. Nova spoznanja pridejo do polne veljave šele, ko se uveljavijo v vsakodnevni praksi. Tudi medicinske sestre imajo pomembno vlogo, zato nujno morajo slediti času, se seznanjati z novimi dosežki ter jih uporabljati pri vsakodnevem delu. Glasilo Zdravstveni obzornik opravlja pri tem pomembno vlogo strokovnega informatorja.

Medicinske sestre se pri delu srečujemo tudi s problemi, neredke pa so tudi konfliktne situacije, zato predlagam, da bi glasilo posredovalo tudi strokovne nasvete medicinskim sestram, da bi probleme pravilno razumele, obravnavale in jih učinkovito reševale...«

Ivana Dolenc (Ljubljana): »Za strokovno organizacijo je lastno glasilo pomemben komunikacijski medij, ki posreduje članom in drugim bralcem informacijo o društvenem in strokovnem dogajanju. Zdravstveni obzornik s svojo vsebino in petnajstletnim izhajanjem vzorno dokazuje strokovni napredek Zveze društev medicinskih sester Slovenije in stroke od začetnih prizadevanj objavljanja do izoblikovane vsebinske zasnove. V knjižnici je glasilo postalo nepogrešljivo gradivo za poglobljen študij na strokovnem področju in pripomoček pri uvajanju študentov v uporabo knjižničnega gradiva in iskanja bibliografskih informacij v biltenu Biomedicina slovenica. Bibliografska kazala in sekundarna oprema prispevkov po zahtevah naših in mednarodnih standardov uvrščajo glasilo med pomembne informacijske vire na področju dela medicinskih sester. Največji pomen pa ima dejstvo, da čedalje več prispevkov steče izpod peres članov društva, ki v celoti obravnavajo stroko in probleme društva ter jo na ta način ohranjajo in razvijajo...«

Uredništvo